

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/857/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3713203741
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3713203741.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ľubice Bajzovej a členiek JUDr. Stanislavy Markovej a Mgr. Martiny Trnavskej v právnej veci navrhovateľa M. M., R., IČO: XX XXX XXX, X. S. M., F. O. G. XXXX/XXa, J., O. K., zastúpený C. F. O. J., R., IČO: XX XXX XXX, so sídlom D. X., XXX XX L., proti odporkyni A. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX/X, J. L., t.č. na neznámom mieste, v konaní zastúpenej opatrovníčkou S. H., tajomníčkou S. R. J. L., v konaní o zaplatenie 684,- eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 02. septembra 2014, č. k. 4C/134/2013-94, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** .

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd svojím v poradí druhým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa na zaplatenie 684,- eur s príslušenstvom a odporkyni nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil skutkovým zistením, v zmysle ktorého právny predchodca navrhovateľa spoločnosť J., R. a odporkyňa, uzavreli dňa 19.03.2009 zmluvu o úvere č. 3204087, na základe ktorej bol odporkyni poskytnutý úver vo výške 350,- eur, za poplatok 322,- eur, ktorý sa odporkyňa zaviazala zaplatiť v dvanástich mesačných splátkach po 56,- eur , počnúc dňom 22.04.2009. Súčasťou uvedenej zmluvy boli Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej "VPPÚ"), vyhotovené ako formulár, v zmysle čl. 14 ktorých na zabezpečenie záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky, vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi, vystaví dlžník ako vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, keď sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok, stane celý dlh okamžite splatný, t. j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Odporkyňa na základe uvedeného článku obsiahnutého vo VPPÚ, vystavila dňa 19.03.2009 neúplnú zmenku (blankozmenku), ktorej remitentom bola J., R. Zmenka bola vystavená s doložkou „bez protestu“ s lehotou splatnosti „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Odporkyňa úver nesplácala riadne a včas, čím sa stal dlh v zmysle dohodnutých podmienok splatným a do zmenky bola vpísaná remitentom zmenková suma 684,- eur a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne od 27.07.2009 do zaplatenia. Pôvodný majiteľ zmenky, spoločnosť J. R., následne indosovala zmenku na terajšieho navrhovateľa.

Na takto zistený skutkový stav okresný súd aplikoval článok 2, 3, 5 a 9 Nariadenia Európskeho parlamentu Rady (ES) č. 861/2001 z 11. júla 2007 a ďalej všeobecné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách podľa § 52, 53, 54 Občianskeho zákonníka a § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, s odkazom na ktoré dospel k právnemu záveru, že v danom prípade bola

zmenka vystavená ako zabezpečovací prostriedok pôvodného právneho vzťahu, ktorý má povahu spotrebiteľského vzťahu. Odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nie je možné, pretože práve v spotrebiteľských vzťahoch bolo použitie zmenky regulované a obmedzené v § 4 ods.6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Posledná právna úprava v § 5a zákona o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. dokonca zmenku v spotrebiteľských úveroch úplne zakazuje. Keďže spotrebiteľská právna úprava má kogentný charakter, súd ex offio skúmal podmienky vystavenia zmenky a jej prípustnosť práve vo vzťahu k spotrebiteľovi. Zmluvné dojednanie, dohodu o vyplnení zmenky, vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, vyznievajúcu výrazne v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 4 písm. i/, k/, o/ Občianskeho zákonníka) a sledujúcu cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Dohodu o vyplnení zmenky považoval za rozpornú s § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Uviedol, že spotrebiteľské právo v čase uzavretia zmluvy, za účinnosti zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v § 4 ods. 6, nevylučovalo prijať od dlžníka zmenku, avšak len na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru a to za len za určitých, presne stanovených podmienok, a to: len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s vyššie uvedeným, veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. V tomto prípade však oprávnený vyplnil zmenku na sumu niekoľkonásobne vyššiu, ako 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Navyše podľa čl. 14 VPPÚ odporkyňa vystavila zmenku, v ktorej nebola vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom chýbajúce údaje mohol vyplniť právny predchodca navrhovateľa, teda pôvodný veriteľ ako remitent. Zmenkovú sumu mohol tento vyplniť v rozsahu všetkých peňažných nárokov voči odporkyni, ktoré podľa jeho uváženia vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Uzavretím dohody o vyplnení zmenky tak veriteľ dostal do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou, čo je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. o/ Občianskeho zákonníka. Zmenkové úroky naoktrojované vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy, slúžia ako sankcia za oneskorenie platby. Vzhľadom na ich výšku (91,25% ročne) ide nepochybne o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Za situácie, keď ide o spotrebiteľský vzťah, zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky mení tento zmluvný vzťah na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a nepožíva žiadnu ochranu spotrebiteľa. Je zrejmé, že veriteľ ako dodávateľ, mal znenie dohody o vyplnení zmenky vopred pripravené vo VPPÚ, ktorých obsah odporkyňa nemohla pred uzavretím zmluvy ovplyvniť a ktoré používal právny predchodca navrhovateľa vo všetkých, súdu známych prípadoch. Z uvedených dôvodov súd musel dohodu o vyplnení zmenky vyhodnotiť ako neprijateľnú, a tým absolútne neplatnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, resp. ako neplatné dojednanie v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže zmenka vychádzala z dohody o vyplnení zmenky, ktorú vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku upravenú v neprospech spotrebiteľa, teda dojednanie neplatné, celé plnenie, ktoré navrhovateľ žiadal priznať súdom, je potom v rozpore so zákonom (§ 52 ods. 2, § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch) a teda právom nedovolené, a preto súd návrh navrhovateľa zamietol v celom rozsahu. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p.. Odporkyni, ako úspešnému účastníkovi, prináleží náhrada trov konania. Keďže jej však žiadne trovy konania nevznikli, súd jej ich náhradu nepriznal.

Rozsudok okresného súdu napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ, s tým, že navrhol jeho zmenu tak, že jeho návrhu bude v celom rozsahu vyhovieť a zároveň mu bude priznaná náhrada trov prvostupňového aj odvolacieho konania. Deklaroval uplatnenie odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b), § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 O.s.p. a § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., ktoré zdôvodňoval nasledovne:

Konaním súdu, ako aj napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu práva Európskej únie, konkrétne k porušeniu čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007 (ďalej len „Nariadenie“). Nariadenie má všeobecnú pôsobnosť a je záväzné vo všetkých svojich častiach a priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. V danej veci odporkyňa nedoručila súdu

žiadnu žalobnú odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia, súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia, podľa ktorého: „Ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v článku 5 ods. 3 alebo 6, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke, alebo protipohľadávke.“ Článok 7 Nariadenia upravuje procesný postup súdu pri skončení konania a obligatórne ustanovuje súdu povinnosť vydať rozsudok o pohľadávke bez nariadenia pojednávania vždy, ak sa súdu nedoručila odpoveď odporcu.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie o. i. oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Navrhovateľ a podľa dostupných informácií ani odporkyňa však dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom, či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrhl. Podľa ust. § 120 O.s.p. dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. in fine síce súdu umožňuje, aby v sporovom konaní vykonal aj iné dôkazy, ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, avšak tento postup je možné využiť len výnimočne, ak je vykonanie nenavrhnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a nevykonanie nejakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného doterajšieho dokazovania (z doterajších prednesov účastníkov a vykonaných dôkazov). V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy.

Navrhovateľ nemá vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a vystaviteľom zmenky (v tomto konaní odporkyňou). Navrhovateľ je vlastníkom cenného papiera (má len zmenku), ktorý nadobudol na základe indosamentu. Žiadne iné informácie, či dokumenty navrhovateľ k zmenke nemá a v zmysle platného právneho poriadku ani nepotrebuje mať na to, aby mohol uplatňovať práva s týmto cenným papierom spojené. Požadovanie iných dokumentov ako originálu zmenky pri uplatnení zmenkového nároku, predovšetkým pri uplatnení nároku zo strany indosatára, je neprípustné a nezákonné.

Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej, samotné právo navrhovateľa. Odporkyňa mohla na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu odporkyne a bez legitímneho podnetu, na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporkyne ako spotrebiteľa, ktorá sa však tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľavala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala, svojím konaním ju prakticky uznala. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Okresný súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Navrhovateľ je majiteľom zmenky, na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez vád, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Okresný súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. (ďalej aj „ZŠZ“) vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Navrhovateľ v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok dlžníka, že za zmenku zaplatí. Súd však vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Súd predovšetkým ignoroval ust. § 17 ZŠZ, podľa ktorého cit.: „Kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.“ Z ustanovenia § 17 zák. č. 191/1950 Zb. síce vyplýva, že kto je žalovaný (povinný) zo zmenky, môže vznášať (robiť) proti zmenkovému nároku určité námietky, je však na ňom, aby oprávnenosť týchto námietok preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na povinnom a nie na navrhovateľovi (oprávnenom). Pokiaľ povinný dôkazné bremeno neunesie, bude nútený podľa zmenky plniť. Pri kauzálnych námietkach nie je možné prenesenie dôkazného bremena z

povinného na navrhovateľa (oprávneného). Súd vyhodnotil zmenku ako neplatný právny úkon. Uvedený záver súdu však vychádza len z kauzálnych námietok, ktoré však nikto v konaní nevzniesol, ani ich nikto z účastníkov nepreukazoval. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Podľa Nariadenia je možné v zmysle čl. 4 Nariadenia považovať uplatnený nárok za zjavne neopodstatnený len vtedy, ak nie sú splnené podmienky konania podľa O.s.p., alebo odporca nie je pasívne vecne legitimovaný. Nárok sa v zmysle nariadenia považuje za neprípustný, ak nie je v podmienkach Slovenskej republiky vymáhateľný súdnou cestou. Navrhovateľ poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002 č.k. 25 Cdo 1839/2000 (uverejnený v Sbíрке soudních rozhodnutí a stanovisek č. 59/2004), v ktorom sa uvádza, že "směnečný závazek je zcela samostatný a oddělený od případného závazku, který byl původem jeho vzniku". Vzhľadom na to, že NS ČR pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní, je tento judikát aplikovateľný na prejednávánú vec. Z uvedeného judikátu vyplýva jednoznačná nesprávnosť právneho posúdenia veci okresným súdom. Zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný a samostatný záväzok, celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky. V konaní žiaden z účastníkov netvrdil, že odporkyňa bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jej podnikateľskou činnosťou, a ani túto skutočnosť v konaní nikto nepreukázal, napriek tomu z tejto skutočnosti súd pri svojom rozhodovaní vychádzal. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivé, čo má za následok vadu spočívajúcu v odňatí mu možnosti konať pred súdom. Považuje za potrebné obiter dictum vyjadriť sa aj k záveru o tom, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky, by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. Poukazuje na to, že samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru, bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zákon súčasne nelimituje použitie len istého druhu zmeniek, ani nevylučuje použitie určitých doložiek a pod.. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Súčasne z formulácie ust. § 4 ods. 6 a použitia spojenia „v čase vyplnenia“ ako aj zo slov „vyplnenú veriteľom“, je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie znenia zo strany veriteľa. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť teda neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmieniek. Na podporu svojich záverov citoval tiež z uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 05.09.2013 a z uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

Odporkyňa, ani opatrovníčka odporkyne nevyužili svoje právo na písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa.

Krajský súd preskúmal vec v intenciách ust. § 212 ods. 1 O.s.p., v medziach podaného odvolania a jeho dôvodov a zistil, že rozsudok okresného súdu je vecne správny, a preto je potrebné tento potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p.. O odvolaní navrhovateľa rozhodol bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie nebolo potrebné nariaďovať.

Odvolací súd si osvojil správne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku okresného súdu, ktoré zodpovedá kritériám podľa § 157 ods. 2 O.s.p., a preto naň poukazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

K odvolacím dôvodom navrhovateľa a na zvýraznenie správnosti rozsudku okresného súdu považuje za potrebné uviesť nasledovné.

Úlohou súdov členských štátov EÚ (ďalej „vnútroštátny súd“) je uplatňovať popri vnútroštátnom práve aj právo Spoločenstva (komunitárne právo), ktoré sa musí v členských štátoch EÚ uplatňovať jednotne. Právo Spoločenstva má tú zvláštnosť, že mení právomoci vnútroštátneho súdu v jeho vzťahu k zákonom.

Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, ďalej len „Súdny dvor“ vo veci Simmenthal II (29.03.1978, 106/77), pomenoval úlohu vnútroštátneho súdu: „Každý vnútroštátny súd je v medziach svojej právomoci povinný v úplnosti používať komunitárne právo a chrániť práva, ktoré z tohto právneho systému vznikajú jednotlivcom“. Podľa názoru ESD by účinnosť komunitárneho práva bola „oslabená“, keby vnútroštátnym súdom bolo bránené záväzne používať komunitárne právo v súlade s rozhodnutím, či ustálenou judikatúrou Európskeho súdneho dvora. V tomto kontexte je potom možné považovať

vnútroštátny súd za „všeobecný komunitárny súd“, ktorý plní dvojité úlohu; úlohu súdu členského štátu a súdu Spoločenstva.

Vnútroštátny súd je pri použití vnútroštátneho práva a najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej smernice, aby dosiahol výsledok stanovený touto smernicou a dosiahol tak súlad s článkom 249 tretím odsekom ZES (Zmluva o založení Európskeho spoločenstva).

Predovšetkým platí, že pokiaľ ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, nemožno posudzovať práva a povinnosti z tejto zmluvy oddelene od použitých zabezpečovacích inštitútov (dohody o zrážkach zo mzdy, zmluvnej pokuty a vystavenie zmenky). Aj zabezpečenie spotrebiteľskej zmluvy totiž podlieha režimu ochrany spotrebiteľa vo forme súdnej kontroly, či zmluvné dojednania, vrátane akcesorických, neobsahujú nekalé podmienky v neprospech spotrebiteľa. V zmysle článku 6 smernice 93/13/EHS, súd aj bez návrhu skúma nekalú povahu podmienky v spotrebiteľskej zmluve, čím sa má zabrániť tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou a zároveň sa tým sleduje dosiahnutie cieľa v článku 7 uvedenej smernice, pretože takéto skúmanie môže mať odradzujúci účinok, smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov, alebo dodávateľov.

Ak by vnútroštátne právo (prípadne jeho výklad v súdnej praxi) umožňovalo veriteľovi obísť takéto preskúmanie prostredníctvom zmenky, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku (effet utile). Z hľadiska práva EÚ platí pre členské štáty povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia všeobecnej, alebo osobitnej povahy na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou. Vnútroštátny súd je pri použití vnútroštátneho práva, najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej smernice, aby sa dosiahol výsledok stanovený touto smernicou a dosiahol tak súlad s článkom 249 tretím odsekom Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

V prejednávanej veci, zmenka vznikla na zabezpečenie záväzku dlžníka zo spotrebiteľskej zmluvy - spotrebiteľská zmenka. Pri spotrebiteľskej zmenke sa berie do úvahy aj kauza právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia, súd vykoná ex officio. Uvedené platí aj v právnych veciach podľa nariadenia č. 861/2001, kde je spotrebiteľ odporcom.

Navrhovateľ je po spoločnosti J., R. nástupcom práv zo zmenky. Na navrhovateľa dopadajú všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítat s odmietnutím súdnej ochrany. Súdna ochrana sa principiálne neposkytuje osobe konajúcej so zlým úmyslom. Súd chráni vzťahy založené na dobromyseľnosti a čestnosti. Dobromyseľnosť je vylúčená pri návrhoch, v ktorých osoba musela pri elementárnej opatrnosti zistiť, že sú založené na nečestnosti.

Zákon o ochrane spotrebiteľa zakotvil definíciu konania v rozpore s dobrými mravmi (§ 4 ods. 8). Konanie v rozpore s čestnou obchodnou praxou, je teda nielen konaním proti dobrým mravom, ale explicitne proti zákonu.

V danej právnej veci správne okresný súd vyhodnotil konanie pôvodného veriteľa a navrhovateľa ako jeho nástupcu, ako odporujúce dobrým mravom. Javí sa, že navrhovateľ očakával, že v predmetnej veci bez ďalšieho budú uznané nároky, pritom dobre mohol vedieť, že tieto nároky boli v skoršom období odmietnuté, pre rozpor s pravidlami verejného poriadku.

Smernica č. 2005/29 o nekalých obchodných praktikách výslovne reguluje pôsobenie aj na vzťahy po zániku zmluvy. Podľa článku 3.1 táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu. Účelom tejto smernice je prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu a dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa aproximáciou zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o nekalých obchodných praktikách poškodzujúcich ekonomické záujmy spotrebiteľov.

Za nekalú obchodnú praktiku sa považuje také konanie veriteľa vrátane jeho nástupcu, aby spotrebiteľ vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, pretože sa tak koná bez odbornej starostlivosti na

strane dodávateľa a spotrebiteľ môže urobiť ekonomické rozhodnutie smerujúce k vykonaniu takéhoto plnenia (§ 7 a násl. ZOS).

Nekalú obchodnú praktiku tejto povahy napĺňa práve navrhovateľ. Zmenkový úrok 0,25% denne predstavuje 91,25% ročne. Tento úrok má sankčnú povahu, pretože je priamo spojený s nedodržaním povinnosti plniť aj po splatnosti pohľadávky. Aby sa tento úrok mohol podradiť pod inštitút neprimeranej sankcie ako neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v čiernom zozname (§ 53 ods. 4 písm. k/ OZ) postačí, že má čo i len čiastočne sankčnú povahu.

Na dosiahnutie týchto plnení sa dojednal neprijateľný rozhodcovský proces a zmenka, vystavená už v čase vzniku úverového vzťahu spotrebiteľom, ktorú vyplnil čo do istiny a dátumu začiatku úročenia až následne dodávateľ s podstatným navýšením oproti dlhu (úver 350,- eur, na zmenke vyplnená suma 684,- eur ktorá bola dokonca vyššia ako celkové dojednané plnenie pozostávajúce z úveru a poplatku). Pokiaľ ide o celkové dojednané plnenie (672,- eur) toto bolo navýšené viac ako o 90% v dôsledku dojednaného poplatku (322,- eur) oproti skutočne poskytnutému úveru (350,- eur). Odvolací súd teda aj vo vzťahu k vyššie uvedenému, považuje konanie veriteľa za nečestné a sledujúce získanie neoprávneného obohatenia na úkor iného a to už od samého začiatku právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla.

Konanie pôvodného veriteľa odporuje základným hodnotovým pravidlám, vyžadovaných väčšinou spoločnosti a v demokratickej spoločnosti nemôže požívať ochranu (§ 3 OZ). To platí aj pre navrhovateľa, na ktorého boli práva zo zmenky postúpené.

Navrhovateľ pri tisícoch postúpení si musel byť dobre vedomý, že ide v skutočnosti o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a násl. OZ) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods. 1 OZ). Zmenky indosované na navrhovateľa majú priamy odkaz na úverové zmluvy, osobné prepojenie cez totožného právneho zástupcu (O. J.) a navrhovateľovi postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistil spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a jej zabezpečenie zmenkou.

Odvolací súd konštatuje, že navrhovateľ konal vedome na škodu odporkyne. Preto ani striktné zmenkové právo (§ 17 ZaŠZ) nepredstavuje prekážku, aby sa zohľadnil skutočný hospodársky cieľ právneho vzťahu s odporkyňou (spotrebiteľská úverová zmluva) a tým aj vznikol dôvod na opatrenie súdu smerujúce k zbaveniu účinkov nečestných zmluvných klauzúl (čl. 6 smernice).

Medzi základné princípy právneho štátu patrí aj predvídateľnosť súdnych rozhodnutí, ktorá spočíva v tom, že súdy rozhodujú v podobných veciach analogicky, a teda zo samotného skutkového stavu je možné očakávať podobné rozhodnutie, ako v iných, už rozhodnutých veciach.

Vychádzajúc z uvedeného princípu, odvolací súd si osvojil judikovanie v identických prípadoch Krajského súdu Prešov (napr. 21Co 273/2014), ktorý sa problematike spotrebiteľských vzťahov venuje s plnou vážnosťou už niekoľko rokov.

Z uvedených dôvodov, preto rozsudok okresného súdu, ako vecne správny za použitia ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Úspešná odporkyňa v odvolacom konaní náhradu trov neuplatnila, preto podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. jej náhrada trov odvolacieho konania nebola priznaná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu Trenčín pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné